

IZVOR ZA SVE

CETINSKA KRAJINA
LOKALNA AKCIJSKA GRUPA

Europska unija

LEADER

Republika Hrvatska

Godišnji izvještaj o radu LAG-a za 2015. g.

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ / www.lag-ck.hr

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

ADRESA: PUT PETROVCA 12, 21230 SINJ; TEL/FAX: 021 825 032, MOB: 0993878181; EMAIL: info@lag-ck.hr , tomlav.klaric@lag-ck.hr

Sinj, 10.12.2015.

1. UVOD

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ je osnovana početkom 2013. g. kao dio šireg konteksta LEADER programa koji je započeo unutar Europske Unije 1991. godine. LEADER je akronim izvučen iz francuskog naziva „Liaisons Entre Actions de Développement de l’Economie Rurale“ a u prijevodu znači „Poveznice između razvojnih projekata i ruralnog gospodarstva“ (=LEADER). LEADER je mehanizam provedbe mjera ruralnog razvoja EU, a temelji se na realizaciji lokalnih razvojnih strategija kojima upravljaju lokalne akcijske grupe (LAG-ovi).

LEADER (iz francuskog izraza "Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale") je kratica koja označava "vezu među aktivnostima razvoja ruralnog gospodarstva." Informacije dobivene evaluacijom LEADER-a kao i od dionika iz ruralnih područja pokazuju prednosti LEADER-a kao alata kojim se postižu rezultati u različitim situacijama i na različitim područjima što pridonosi prilagođavanju ruralnih politika specifičnim potrebama pojedinih ruralnih prostora. Ohrabrujući sudjelovanje na lokalnoj razini u stvaranju i provedbi strategija održivog razvoja, ovaj pristup razvija sve veći utjecaj na buduće ruralne politike.

U svojoj evoluciji koja traje od 1991., LEADER je u tri prethodne generacije (LEADER I. - 1991.-1993.; LEADER II. - 1994.-1999., LEADER+ - 2000.-2006., Os LEADER 2007.-2013.) imao status inicijative, da bi u posljednjem planskom razdoblju 2007. - 2013. prerastao u integralni dio europske politike ruralnog razvoja - os LEADER i obvezni dio nacionalnih programa ruralnog razvoja zemalja članica. U prethodnom razdoblju LEADER+ u 15 "starih" država članica djelovala su 893 LAG-a s ukupnim stanovništvom od 52 milijuna. Od deset novih članica, prije priključenja Bugarske i Rumunjske, šest se odlučilo na primjenu LEADER+ što je rezultiralo sa stotinjak novih LAG-ova. Suradnjom LAG-ova pokrenuto je gotovo tisuću lokalnih i više od tristo prekograničnih projekata.

Evolucija LEADER programa

Faza	Trajanje	Fondovi/izvori financiranja	Proračun (EUR)	LAG-ovi
LEADER I	1991.- 1993.	EAGGF (vodeći), ESF, ERDF	450 milijuna	217
LEADER II	1994.-	EAGGF (vodeći), ESF,	1.7 milijarde	821

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

	1999.	ERDF		
LEADER +	2000.- 2006.	EAGGF	2.1 milijarde	893 (EU-15) + 250 (+EU-6)
LEADER (4. os)	2007.- 2013.	EAFRD	5.5 milijarde (6% EAFRD)	2200 (EU-27)
CLLD	2014.- 2020.	ESI fondovi	Min. 5% EAFRD	Više od 3000

PRISTUP LEADER

LEADER govori o tome kako, a ne što treba raditi. Sastoji se od sedam osnovnih elemenata - načela, koja treba slijediti u cijelosti, a ne pojedinačno:

- Održivi ruralni razvoj - razvoj koji se temelji na očuvanju i uravnoteženom razvoju okolišnog, društvenog i gospodarskog kapitala.
- Pristup temeljen na osobitostima područja - svako ruralno područje ima svoja obilježja, potencijale, posebnosti i prepoznatljivost - na njima treba graditi planiranje budućnosti.
- Pristup odozdo prema gore - široko uključivanje svih raspoloživih snaga u lokalnim zajednicama doprinjet će kvalitetnom razvoju bogatstvom ideja i mogućih rješenja.
- Uspostavljanje lokalnih partnerstva - usitnjene inicijative često su unaprijed osuđene na propast, pogotovo u malim sredinama, jer im nedostaje snaga, uvjerljivost i povjerenje zajednice; stoga povezivanje, uspostavljanje partnerstva i razvoj kulture suradnje imaju presudnu važnost. LEADER-ova originalna ideja je stvaranje lokalnih javno-privatnih partnerstva u obliku lokalnih akcijskih grupa - LAG-ova.
- Inovativnost - tradicija je svakako temelj održivog ruralnog razvoja, ali su inovacije nužne kako bi se tradicionalne vrijednosti predstavile na nov i tržišno konkurentan način.

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

- Integralan i višesektorski pristup - sektorska podijeljenost čest je uzrok problemima u razvoju. Horizontalno, međusektorsko povezivanje kao i okomito, povezivanje lokalnih, regionalnih i nacionalnih institucija, osobito je važno u ostvarivanju održivog ruralnog razvoja.
- Umrežavanje - povezivanje, učenje na primjerima dobre prakse, prijenos i razmjena znanja i iskustva od posebne su važnosti u provedbi LEADER-a, jer se na taj način od pojedinačnih raznolikih slučajeva stvara zajedničko tkanje razvoja europskih ruralnih sredina te pruža uzajamna pomoć i potpora.
- Suradnja - je korak dalje od umrežavanja, prema pokretanju i provedbi zajedničkih projekata dva ili više LAG-ova unutar zemlje, regije i/ili Europske unije.

2. Što je LAG?

LAG „Cetinska krajina“ je osnovan na području Cetinske krajine te obuhvaća područja tri grada: Sinj, Trilj, Vrlika, i dvije općine: Otok, Hrvace. Cijeli ovaj kraj kroz povijest se prožima i živi kao jedna cjelina s rijekom Cetinom kao niti koja je vezivno tkivo cijelog ovog kraja kojeg zovemo Cetinska krajina.

Zajedno smo osnovali LAG kao udruhu koja će iskoristiti zadani institucionalni okvir i pozitivna iskustva Europske Unije u razvoju ruralnih područja. Uspješan ruralni razvoj nije ništa drugo doli uspješan razvoj na ruralnom području.

Stvaranje lokalnih partnerstva, nazvanih lokalne akcijske grupe (LAG), započinje povezivanjem lokalnih dionika iz sva tri sektora; civilnog, javnog, privatnog. LAG-ovi su originalan i važan dio pristupa LEADER. Zadatak im je izrada lokalnih razvojnih strategija te usmjeravanje i praćenje njihove provedbe uključujući korištenje sredstava potpore.

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

Učinkoviti su u poticanju lokalnog održivog razvoja iz sljedećih razloga:

- okupljaju i kombiniraju postojeće ljudske i financijske resurse iz javnog, privatnog i civilnog sektora te volontere
- udružuju lokalne dionike oko zajedničkih projekata i međusektorskih akcija, kako bi se postigla sinergija, zajedničko vlasništvo te kritična masa potrebna za poboljšanje ekonomske konkurentnosti područja
- jačaju dijalog i suradnju između različitih ruralnih dionika, koji često nemaju iskustvo zajedničkog rada, te se tako smanjuju potencijalni konflikti i moderiraju situacije u kojima se dogovaraju rješenja kroz konzultacije i razgovore
- kroz interakciju različitih partnera moderiraju proces prilagođavanja i promjene uzimajući u obzir brigu za okoliš, diversifikaciju ruralnog gospodarstva i kvalitetu življenja.

LAG treba udružiti partnere iz javnog i privatnog sektora, pazeći na uravnoteženu zastupljenost predstavnika postojećih lokalnih interesnih skupina, koji dolaze iz različitih socio-ekonomskih sektora. Na razini odlučivanja, bar 50% članova mora dolaziti iz poslovnog sektora i sektora civilnog društva. LAG se može osnovati ad hoc, ili se može graditi na već postojećim partnerstvima.

NAJČEŠĆE UKLJUČENI DIONICI U LAG-u su:

- predstavnici lokalne samouprave i javnih ustanova
- profesionalne organizacije i savezi (poljoprivrednika, malih poduzetnika i drugih djelatnosti)
- udruge (za razvoj zajednice, za zaštitu okoliša i krajolika, udruge u kulturi, socijalne udruge, udruge žena, mladih itd.)

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

- razvojne agencije
- poduzetnici, dionička društva, poslovni inkubatori i drugi subjekti poslovnog sektora
- mediji

Područje LAG-a mora biti ruralno područje koje ima više od 5.000, a manje od 150.000 stanovnika uključujući manje gradove te gradove s manje od 25.000 stanovnika.

Odgovornost lokalnih partnerstva / LAG-ova:

- uspostava LAG-a i izrada statuta
- priprema lokalne strategije razvoja i lokalnog operativnog plana razvoja
- informiranje lokalnog stanovništva o postojećim mogućnostima i prijavama za projekte u okviru programa IPARD, u skladu s lokalnom strategijom razvoja
- dogovor o usavršavanju i radionicama za lokalno stanovništvo, npr. o pripremi pojedinačnih poslovnih planova, prijedloga projekata, vođenja računovodstva, itd.
- davanje pisama preporuke o projektima koji bi se mogli financirati u okviru lokalne razvojne strategije
- upravljanje aktivnostima LAG-a (vođenje projekta, programiranje aktivnosti, računovodstvo, mjesečna i kvartalna izvješća, itd.).

Kriteriji prihvatljivosti LAG-ova unutar LEADER platforme:

- Izabrani LAG-ovi moraju obuhvaćati teritorij usklađen s kriterijima LEADER-a u smislu ljudskih, financijskih i ekonomskih resursa za potporu strategiji održivog razvoja

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

- LAG je službeno registrirana udruga utemeljena na važećem Zakonu o udrugama ili drugom odgovarajućem obliku unutar hrvatskog zakonodavnog okvira
- Na razini donošenja odluka, upravno tijelo LAG-a predstavlja interese različitih javnih i privatnih skupina područja i ruralnog stanovništva, osiguravajući da najmanje 50% čine članovi koji predstavljaju gospodarske partnere i civilno društvo. Minimum od 20% su predstavnici lokalnih vlasti
- Upravno tijelo LAG-a je reprezentativno, osiguravajući dobnu raznolikost (barem jedan član trebao bi biti mlađi od 25 godina) i ravnopravnost spolova (najmanji udio od 30% žena)
- LAG treba predložiti integriranu lokalnu razvojnu strategiju koja se temelji na smjernicama upravnog tijela. LAG će provoditi lokalne razvojne strategije i upravljati javnim sredstvima

Struktura upravljanja Lokalne Akcijske Grupe „Cetinska krajina“ je postavljena da kroz zakonodavni okvir Republike Hrvatske na najbolji način ostvaruje ciljeve LEADER programa Europske Unije na području Cetinskog kraja (Sinj, Trilj, Vrlika, Otok, Hrvace). LAG CK započeo je proces svog formalnog oblikovanja na osnivačkoj skupštini 15.11.2012. godine izborom tijela LAG-a i donošenjem statuta Udruge Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“.

Struktura LAG-a „Cetinska krajina“ postavljena je kroz tijela Udruge i stručnu službu odnosno ured LAG-a koji ima voditelja odgovornog za provođenje postavljenih ciljeva i planova.

STRUKTURA UPRAVLJANJA LAG-a Cetinska krajina:

1. TIJELA Udruge LAG CK:
  - Skupština
  - Upravni odbor (Dinko Bošnjak, Stipe Efendić, Kristina Križanac, Ivica Perković, Marija Bandaló, Nikola Uzun, Vesna Jukić Bračulj, Ivana Čatipović, Dragana Modrić, Marina Balajić, Anđelo Rebić, Ivan Šipić i Dijana Maras)
  - Predsjednik (Kristina Križanac)
  - Dopredsjednik (Stipe Efendić)
  - Nadzorni odbor (Filip Ratković, Andrijana Ivković, Ivana Klarić-Kukuz, Ivan Mravak, Oliver Vuletić)

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

2. URED/ STRUČNA SLUŽBA LAG-a CK

- Voditelj (Tomislav Klarić-Kukuz)
- Zaposlenici (Ivana Žanko - zaposlena kroz program stručnog osposobljavanja)

3. Odobrena sredstva

a) IPARD MJERA 202

LAG Cetinska Krajina je odobreni LAG kroz IPARD mjeru 202 "Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja" Kao odobreni LAG dodijeljena su nam namjenska sredstva za uspostavu rada ureda LAG-a i za postavljanje temelja funkcioniranja po uzoru na LAG-ove u najuspješnijim zemljama EU. Ujedno smo ušli u mrežu akreditiranih LAG-ova koji će nastaviti djelovati unutar LEADER proračunske platforme.

S obzirom da su sredstva kroz mjeru 202 samo uvjetno dodijeljena te su ovisila o planiranim aktivnostima i riješenom problemu predfinanciranja bez kojega se sredstva ne bi mogla povući od potencijalnih 450.000,00 kn (druga godina provedbe mjere 202) LAG je iskoristio 385.130,96 KN. S obzirom da LAG nije financirao drugog zaposlenog iz ove mjere već je drugog zaposlenog osigurao preko programa stručnog osposobljavanja može se zaključiti da je povlačenje sredstava iz druge godine provođenja mjere 202 bilo izuzetno uspješno.

Utrošena sredstva za Razdoblje 15.07.14. - 15.07.15				Ukupno
1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	
51.505,39	75.260,87	83.359,56	175.005,14	385.130,96

LAG Cetinska krajina je iskoristio mjeru 202 za inicijalno formiranja ureda LAG-a da bi na najbolji mogući način i što ambicioznije postavio temelje za daljnji održivi rad ureda LAG-a Cetinska krajina s posebnim naglaskom na animaciju, edukaciju i kreiranje studija koje će poslužiti kao temelj za donošenje strategije razvoja za razdoblje 2014-2020.

LAG Cetinska krajina je iskoristio razdoblje 2015. godine da bi razvio svoje operativne kapacitete za kreiranje strategije i rad ureda te za pripremanje projektnih ideja, edukaciju stanovništva i pomoć u aplikaciji projekata namjenjenih EU otvorenim natječajima.

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

Ovim sredstvima financirani su operativni troškovi (plaće, uredski materijal), organizacija radionica, odlazaka članova LAG-a na edukacije, prezentacija LAG-a na sajmovima, nabavka opreme (namještaj, računalna oprema), tisak promotivnih materijala te usluge stručnjaka.

b) CLLD

Lokalna Akcijska Grupa (LAG) 'Cetinska krajina' nastavlja kontinuitet svog djelovanja unutar LEADER sustava RH te su joj 22.09.2015. kao rezultat uspješne prijave na podmjeru 19.1. Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. odobrena sredstva u iznosu **212.483,60 HRK**.

Ovim sredstvima LAG 'Cetinska krajina' će financirati izradu strategije održivog razvoja područja LAG-a 'Cetinska krajina' (Vrlika, Hrvace, Sinj, Otok, Trilj) koja će biti temeljni strateški dokument nužan za daljnje uspješno funkcioniranje unutar LEADER pristupa financiranog kroz Program ruralnog razvoja RH te provođenje CLLD mehanizma održivog razvoja.

Naime, u idućem programskom razdoblju nakon isteka razdoblja za izradu lokalne razvojne strategije područja LAG-a, biti će objavljen natječaj za podmjeru 19.2. na kojem će se LAG 'Cetinska krajina' moći kandidirati za odobrenje financijske alokacije koja će biti fond za financiranje pojedinačnih projekata koji su u skladu s prethodno izrađenom strategijom. Predviđa se da će ova financijska alokacija biti u iznosu do 3 milijuna eura koja bi se odobrila LAG-u za razdoblje do 2020. godine. Upravo stoga, dobivena sredstva za izradu strategije su od ključnog značaja za kasnije dobivanje značajnijih sredstava kroz podmjeru 19.2., a kojima bi se izravno financirali projekti s područja LAG-a Cetinska krajina. LAG Cetinska krajina ima obavezu izraditi strategiju održivog razvoja područja LAG-a u roku od 6 mjeseci.

Uz angažiranje stručnjaka na radu u izradi strategije od izuzetnog značaja će biti i angažiranje svih čimbenika lokalne zajednice jer se želi zajedničkim naporom kreirati strategija koja nije diktirana već proizlazi iz stvarnog stanja i potreba stanovnika područja Cetinske krajine, te ambiciozno identificira ključna područja održivog razvoja Cetinske krajine. Razvoj kojeg LAG 'Cetinska krajina' želi potaknuti mora dolaziti iz zajednice pa je stoga u ovom idućem razdoblju ključno stvaranje komunikacijskih kanala, umrežavanje i partnerski odnos sa svima koji žele doprinijeti u izradi strategije LAG-a.

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

Novi pristup kroz CLLD dolazi iz potrebe da se LEADER na razini EU učini učinkovitijim za potporu inovacijama i lokalnom upravljanju. Temeljeno na dosadašnjim iskustvima Inicijativa Zajednice i provedbi LEADER osi 2007-2013: Više uputa zemljama članicama u provedbi pravnog okvira → više fleksibilnosti bez prevelikih ograničenja.

CLLD (eng. *Community Led Local Development - lokalni razvoj pod vodstvom zajednice*) je mehanizam za uključivanje partnera na lokalnoj razini, uključujući i predstavnike civilnog društva i lokalne gospodarske dionike, u izradu i provedbu integrirane lokalne strategije koja pomaže njihovom području u prijelazu k održivoj budućnosti.

CLLD se **provodi putem integriranih i multisektorskih strategija lokalnog razvoja** dizajniranih na način da uvažavaju lokalne potrebe i potencijale, uključuje inovativne razvojne mogućnosti u lokalnom kontekstu, umrežavanje i suradnju.

[Uredbom \(EU\) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013.](#) o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) **LAG-ovi su definirani kao nositelji CLLD pristupa** (putem provedbe svojih Lokalnih razvojnih strategija).

CLLD, u razdoblju 2014.-2020., će se u Republici Hrvatskoj provoditi putem [Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj](#) (3% ukupne alokacije – 67,5 mil.Eur), a u kasnijoj fazi je predviđeno i uključivanje [Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo](#), što je definirano [Partnerskim sporazumom između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje ESI fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014-2020.](#)

Ciljevi CLLD-a koji će se ostvarivati kroz provođenje lokalnih razvojnih strategija:

- Jačanje uloge Lokalnih razvojnih strategija kao centralnog alata za razvoj – oblikovanje i implementaciju (uključivo i poboljšanje monitoringa i evaluacije lokalnog razvoja)
- Jačanje LEADER pristupa integralnom razvoju lokalnih područja
- Jačanje slobode LAG-ova u odabiru projekata koji se najbolje uklapaju u njihove razvojne strategije
- Jasna podjela zadaća između nadležnih tijela i LAG-ova (ovisno o odabranom modelu provedbe)

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

- Veći fokus na animaciju i jačanje kapaciteta (posebno tijekom pripreme LRS)
- Jačanje partnerskog/participacijskog pristupa - posebno privatnog sektora (civini i gospodarski)
- Racionalizacija transnacionalne suradnje - prema konkretnim i jasno definiranim potrebama
- Jačanja alata umrežavanja između LAG-ova (nacionalno) i na razini EU - sinergija nacionalnih instrumenata umrežavanja s drugim ESI fondovima (financiranje aktivnosti iz više izvora/fondova)
- Omogućavanje ruralnim područjima provedbu stvarno integriranih i multisektorskih, multidisciplinarnih strategija za financiranje razvoja iz svih ESI fondova (podloga za multiizvorsko financiranje) bez obzira na veličinu/snagu područja
- Pобољшanje ruralno - urbanih i ruralno - obalnih veza
- Pобољшanje intervencija koje se odnose na društvena pitanja na područjima provedbe LEADER programa (teritoriju LAG-ova)

REPUBLIKA HRVATSKA
 AGENCIJA ZA PLAĆANJA U POLJOPRIVREDI,
 RIBARSTVU I RURALNOM RAZVOJU
 10000 Zagreb, Ul. grada Vukovara 289d
 Telefon: 60 02 700, Telefax: 60 02 851

KLASA: 440-12/15-19-01-01/0050

URBROJ: 343-12-14/01-15-002

Zagreb, 22.09.2015.

Temeljem članka 14. stavka (2) točke 1. Pravilnika o provedbi Podmjere 19.1. »Pripremna pomoć« u okviru »Mjere 19 LEADER - CLLD« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (Narodne novine br. 43/15) i Natječaja za provedbu podmjere 19.1. »Pripremna pomoć« - provedba tipa operacije 19.1.1. »Pripremna pomoć« (Narodne novine br. 55/15), ravnatelj Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju donosi

ODLUKU O DODJELI SREDSTAVA

I

Korisniku LAG „CETINSKA KRAJINA“ (OIB 58314844505) iz Sinja, Put Petrovca 12, 21230 Sinj (u daljnjem tekstu: Korisnik) dodjeljuje se potpora za Podmjeru 19.1. »Pripremna pomoć« - provedbu tipa operacije 19.1.1. »Pripremna pomoć« u najvišem iznosu **od 212.483,60 HRK (slovima: dvjestodvanaesttisućačetiristoosamdesettri kune i šezdeset lpa)** sukladno Prilogu 3. ove Odluke za prihvatljive aktivnosti sukladno Listi prihvatljivih troškova koja je sastavni dio Natječaja za provedbu podmjere 19.1. »Pripremna pomoć« - provedba tipa operacije 19.1.1. »Pripremna pomoć« (Narodne novine br. 55/15) (u daljnjem tekstu: Natječaj).

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

c) Sredstva za predfinanciranje – Nacionalna Zaklada Za Razvoj Civilnog Društva

LAG-u "Cetinska krajina" odobrena su sredstva za predfinanciranje aktivnosti LAG-a u iznosu od **70.000,00** KN. Ova sredstva su od ključnog značaja za planirane aktivnosti izrade strategije jer će omogućiti predfinanciranje te naknadno povlačenje sredstava koja su već odobrena LAG-u za izradu Lokalne Razvojne Strategije LAG-a za razdoblje do 2020. godine. Strategija koju LAG treba izraditi do travnja 2016. godine će biti osnova za daljnje povlačenje sredstava kroz LEADER program koji je platforma djelovanja svih LAG-ova u Hrvatskoj.

Sredstva za predfinanciranje su odobrena na temelju izrađenog programa aktivnosti i aplikacije u sklopu programa EUROPA PLUS ZA PREFINANCIRANJE koji je objavljen od strane Nacionalne Zaklade Za Razvoj Civilnog Društva.

b) Sredstva Županije Splitsko-dalmatinske kroz Program potpore LAG-ovima na području SD županije za 2015.g.

Dobivena su sredstva na osnovu aplikacije na program potpore LAG-ovima u iznosu 30.837,54

4. **POMOĆ U PRIJAVI PROJEKATA NA NATJEČAJA IZ ESI**

Nakon dugogodišnjeg razdoblja prilagodbe i procesa ulaska u EU u kojem smo imali pristup pretpripravnim fondovima Hrvatska je danas punopravna članica EU i kao takva ima na raspolaganju ugovorena sredstva koja se mogu povući kroz strukturne i investicijske fondove. U financijskom razdoblju 2014.-2020., Republici Hrvatskoj je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na raspolaganju ukupno 10,676 milijardi eura. Od tog iznosa 8,397 milijardi eura predviđeno je za ciljeve kohezijske politike, 2,026 milijarde eura za poljoprivredu i ruralni razvoj te 253 milijuna eura za razvoj ribarstva. Ova sredstva se će se moći trošiti do 2022. godine jer nakon isteka programskog razdoblja 2014-2020. imamo još dvije godine vremena za povlačenje sredstava predviđenih za ovo proračunsko razdoblje. Za programsko razdoblje nakon 2020-2026. g. trebat će se ispregovarati novi financijski okvir. Europski fondovi su zamišljeni kao financijski instrumenti koji podupiru provedbu pojedine politike Europske unije u zemljama članicama. Jedna od najznačajnijih politika je Kohezijska politika, za koju je Europska unija u financijskom razdoblju 2014.-2020. izdvojila 376 milijardi eura iz svog proračuna.

U financijskom razdoblju 2007.-2013. za istu svrhu bilo je izdvojeno 347 milijardi eura.

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

Kohezijska politika Europske unije financira se iz 3 glavna fonda:

- 1) KOHEZIJSKI FOND – cilja na države članice čiji je bruto nacionalni dohodak po stanovniku manji od 90% prosjeka Europske unije te financira projekte iz područja prometa i okoliša.
- 2) EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ – za cilj ima jačanje ekonomske i socijalne kohezije u Europskoj uniji te smanjenje razvojnih razlika između njenih regija.
- 3) EUROPSKI SOCIJALNI FOND – potiče zapošljavanje i mogućnosti zaposlenja u Europskoj uniji.

Europski fond za regionalni razvoj i Europski socijalni fond poznati su i pod nazivnom strukturni fondovi.

Osim navedenih, u financijskoj perspektivi 2014.-2020. na raspolaganju su i:

- 4) EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ
- 5) EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO I RIBARSTVO

Svih pet fondova imaju zajednički naziv Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI fondovi). Uz prilično velika sredstva koja su na raspolaganju treba imati na umu i da je procedura aplikacije i implementacije dobivenih sredstava uokvirena jasnim pravilima te ne ostavlja mogućnosti za improvizaciju. Stoga je vrlo važno imati mjesto gdje se lokalno stanovništvo može informirati o svim mogućnostima i perspektivama koje se otvaraju kroz EU fondove. Važno je napomenuti kako LAG ima edukativnu funkciju, a time i odgovornost da dobro poznaje ključne elemente otvorenih natječaja i načelno mogućnosti onih natječaja koji će se tek otvoriti i biti na raspolaganju. Ovdje LAG ima funkciju savjetovanja u smislu da pomaže potencijalnim korisnicima da dođu u poziciju da zadovoljavaju uvjete natječaja koji su najavljeni, a onima koji već jesu u toj poziciji pomaže svim svojim resursim da apliciraju na natječaje.

LAG svoje djelovanje na ovom području može podijeliti na 5 područja: 1. Sudjelovanje u kreiranju natječaja i pravilnika, 2. Organiziranje edukativnih radionica, 3. Savjetovanje i razglašavanje informacija, 4. Individualna pomoć članovima i stanovništvu u procesu prijave, 5. Konstantan rad na podizanju stručnih kapaciteta ureda LAG-a.

U 2015. godini LAG je napravio veliki iskorak u podizanju svijesti lokalnog stanovništva o mogućnostima koje se pružaju kroz EU fondove te o važnosti poduzetničkog promišljanja.

Lokalna Akcijska Grupa „Cetinska krajina“ : - Naša vizija je dostizanje razvojnih standarda najrazvijenijih dijelova Europske Unije -

LAG je odradio niz radionica, edukacija, individualnih savjetovanja te personaliziranih kampanja pomoći u procesu prijave na natječaje koji su bili dostupni. Posebno je stoga važno naglasiti da je veliki broj ljudi koji je prošao kroz ured LAG-a bio ponekad i brutalno iskreno savjetovan a ponekad i odvrćen od ideja koje nisu imale realnih temelja za ostvarenje ali i da je, što je puno važnije, konstantni angažman kroz razne oblike svog djelovanja urodio plodom. Nakon proteklog razdoblja gotovo pionirskog rada na uspostavljanju sustava koji će služiti kao svojevrsna potporna institucija ljudima koji prvenstveno imaju kapacitete za ostvarenje kvalitetnih projekata u mikro i malom poduzetništvu rezultati su vidljivi, mjerljivi i opipljivi. LAG je uspostavio usku suradnju sa savjetodavnom službom, konzultantima s područja LAG-a, s lokalnim samoupravama, županijom, razvojnom agencijom i ostalim potpornim institucijama a sve u cilju stvaranja sinergijskog pristupa u potpori projektima koji imaju realnih šansi da budu financirani iz fondova EU i da budu održivi pokretači pozitivnih promjena unutar lokalne ekonomije.

U naporima stvaranja što većih kapaciteta lokalne zajednice i povećanja mogućnosti za povlačenje sredstava iz EU fondova najveći naglasak stavljen je na Program Ruralnog Razvoja koji je prvenstveno namijenjen poljoprivrednicima za stvaranje i povećanje kapaciteta proizvodnje. Nizom ciljanih radionica postigli smo visoki stupanj obaviještenosti zainteresiranih a kasnijim radom na edukaciji, savjetovanju i pomoći. U određenim slučajevima kompletan tijek prijave od osmišljavanja koncepta, pisanja poslovnog plana, prikupljanja i kompletiranja dokumentacije te samog procesa aplikacije LAG je preuzeo na sebe. Iako je pisanje projekata u ime i za račun drugih nešto što ubuduće neće biti praksa LAG-a zbog više racionalnih razloga smatrali smo da je razina osvještenosti i znanja na ukupnom području LAG-a preniska te smo stoga odlučili prebroditi ovo pionirsko razdoblje i na taj način. Rezultati ovakvog sinergijskog pristupa su preko 40 prijavljenih projekata unutar Programa Ruralnog Razvoja te 13 projektnih aplikacija u potpunosti odrađenih od strane stručnog ureda LAG-a „Cetinska krajina“.

X